

male deprehensa judicetur conversatio, quæ non optat agnosci. Certe vel si mens sit recti conscia, vindicta dignus est, qui alii existit causa periculi: dum enim suspicionibus patefacit accessum, fit fraterni origo discriminis: et qui peccandi fomenta tribuit, ipse jugulum mortis impingit, ut ait divinus et beatus præco: *Noli detrudere, ne eradiceris*. Confessor Ambrosius: Multi non dederunt errori locum, et dederunt suspicioni. Suspicio ista est interitus suspicantis, et quam non caret peccato qui dederit. Unde mansuro cum Dei et Redemptoris nostri ordinatione constituto sancimus, apostolicæ sedis beati

A Petri, vel præsulis ejus auctoritate papæ subnixi, quæ vitia desiderat radicitus amputari, ut nullus religiosorum de memoratis ordinibus, aliter quam præfati sumus, audeat conversari; vel quicumque præsumperint, cum amissione pudoris honorum damna sustineant. Quomodo grande malum est, dicatam Deo personam salutaribus monitis non parere. Nullus secum extraneas habeat mulieres præter personas canonibus designatas; ne agendo taliter, etiamsi vita sit innocens, damnum opinionis incurrat.

¹ *Mulieres canonibus designatas*] Gregorius Magnus lib. vii, epist. 39: *Si qui episcoporum cum mulieribus degunt, nullo modo patiaris, exceptis eis quas*

sacrorum canonum censura permittit: id est matre amita, germana et aliis hujusmodi, de quibus prava non possit esse suspicio.

OPUSCULUM OCTAVUM.

¹ PETITORIUM QUO ABSOLUTUS EST GERONTIUS PUER AGAPITI.

Deus arbiter universitatis et conditor illa res humanas lance dispensat, ut et fideles præmium et pœnam rebelles accipiant. Lassus enim devorum obsequiis valetudinem tribuit: dum muneris oblatione succurrit: perdit laboris memoriam mens terrenis obligata carceribus, quotiens illi vicissitudine subvenitur: in antiquum sudor juvenescit affectum, qui necessitate gratiæ melle commutat. Sanctorum pœnæ, dum corona quæritur, abjurantur. Cui dubium est, quod nec ad cœlum sine fiducia remunerationis acceditur? Imitanda sunt mortalibus duce sapientia illa, quibus æternus ordo componitur: secutus est animus actibus, unde sumpsit originem, dum Deo devote famulantes quod præstolamur, offerimus. A superna enim conversatione non discrepat, qui talem obsequentibus impendit dominum, qualem sibi vult esse salutis auctorem. Gerontium itaque, cujus a me comperta fides, pudor, integritas, et exigit libertatem, et suis dotibus innotescit, per præsens petitorium a beatitudine vestra Romanæ deprecor

civitatibus gaudere consortio: cujus ego absolutionis non tam largitor, quam testis existo: abjecta enim esset natura designati, nisi moribus vulgaretur. Hunc quidem sum dudum interveniente commutatione mercatus: sed quia nullum est majus commodum quam illud quod serenum examen assequitur; elegi palmam judicii, quam de acquisito habere compendium: ostendit mihi justa prædicti servitus personam non esse servilem. Ergo nominato non tam cupio ingenuitatem tribui, quam refundi: scio quod recte vile nomen expulerit, qui ante ingenuus credit meruit, quam vocari. Remisso ergo ab eo, quod mihi debebatur, obsequio, quam suam esse conversatione docuit, eidem restituo libertatem: supplicans coronæ vestræ, ut gestis ecclesiasticis ex omni obnoxietate solvatur; ut perpetuo Romanæ urbis possit exultare collegio, omni peculio suo sine aliqua imminutione concesso: nec fas est enim de acquisitis quidquam minui, quem polliceor donis etiam potioribus subsequendum.

¹ *Petitorium quo absolutus est Gerontius*] Manumissiones olim in Ecclesia fiebant, beneficio Constantini Magni, cujus exstat lex ad Protogenem episcopum Sardicensem, quæ formulam declarat. cod. De his qui in Ecclesia manumittuntur. Jam dudum placuit, ut in Ecclesia catholica libertatem domini suis famulis præstare possint, si sub aspectu plebis assistentibus Christianorum antistitibus faciant, ut propter facti memoriam vice actorum interponatur qualiscunque scriptura, in qua ipsi vice testium signent. Augustinus in sermone nondum edito, sed qui a Nic. Fabro brevi lucem cum aliis expectat: *Servum tuum manumitten-*

dum ducis in ecclesiam: recitatur libellus, aut fit desiderii tui prosecutio. Dicis te servum tuum manumittere, qui tibi in omnibus servaverit fidem. Ejus antiqui moris præclarum hic exemplum in Gerontio servo, quem dominus apud episcopum manumittit. Alterius ergo nomine scriptum hoc etiam opusculum ab Ennodio, Agapiti nimirum, cujus nomen titulo apposui: quia in veteribus libris Gerontius puer ss. dicitur, hoc est suprascripti. Subjicitur autem epistolæ ad Agapitum, quæ est 6 lib. 1v.

¹ Editus postea cum aliis 39 ab ipso Sirmondo.

OPUSCULUM NONUM.

¹ BENEDICTIO CEREI.

1. Dignum et justum est. Vere dignum et justum est, ut quod a te, Domine, accepimus, prece saltem

¹ *Benedictio cerei*] Harum alteram, quæ posteriore loco posita est, nunc primum edimus. Pertinent au-

tem ad priscam et solemnem in ecclesia cerei paschalis consuetudinem, cujus auctorem Zosimum pa-

tem ad priscam et solemnem in ecclesia cerei paschalis consuetudinem, cujus auctorem Zosimum pa-

vult tamēn divīno mysterio profecisse, quod facta est. Nam cum cæteris animalibus hebetata caligantium crassitudo sit sensuum, verna in hoc dispositione dominica hominū factura præstantior, quod sola uberior potest scire factorem: quæ tamen cernōis est socianda recte pecudibus, si cœlestis ignara muneris, velūt elinguis, beneficia divinitus concessa concludat. Nam ut absolvit a crimine in holocaustis mysticis, non habere quod offeras: ita digna piacule res est, offerenda subtrahere. Parili namque iudicio censendus est, et qui nunquam loquitur per naturam, et qui quod loquitur, non reddit auctori. Idcirco, Domine, stupendi hujus opifex elementi, aliquam tibi a nobis reddi credimus humili satisfactione particulam, quod totum cognoscimus nos debere. Quis enim alius præter te mundi fabricam perpendiculo repentinae jussionis exactam bifida auctoritate solidavit; cum primum præcepti tui miraculo terra coagularetur in pelagus, et deductis deinde aquarum impressionibus illa naufraga post sitiret? Cujus etiam, nisi tuæ investigabilis fote jussionis suscepta germina nutriuntur? qui calorem gignit infusus, qui humorem stillat arenitibus? qui, nisi Deus noster, succidua jungit temporibus tempora, quorum terræ fetus nunc igne fervescent, nunc glacie temperentur, nunc tempore animentur, nunc bibulo liquore coaspergantur? Quis hæc omnia et fecit ex nihilo, et per lucis januam a perpetuæ noctis furva densitate discrevit, fecitque perenniter laudanda dispositione piissimus, post lucis claritatem non horrii tenebras revertentes per diem dies? Quis te vel dignus aut facundus laudator eloquitur, cuius terminata distributio succedente varietate fit gratior: quo jubente dulcior lux est, quæ aliquando desinit, quam si jugiter permaneret? Ecce illa nox, quæ mundum hæcenus jago crudelissimæ deditōis oppresserat, populos a nexibus violentæ conditionis absolvit, et fit libertatis alitrix, quæ mater fuerat servitutis. In hujus tibi, Domine, sanctissimæ noctis ministerio hoc cereum lumen offerimus, per quod caligo vetusta pellatur: in quo species trino compaginata consortio, societatis propemodum mysticæ glutino jungatur: quarum ceram paravit nectareis partibus feta virginitas papyrum ad alimenta ignium lympha transmisit, lumen adhibetur e cœlo. Nihil hic habet vox humana quod consecret, ubi totum dirigit superna cognitio. **D**

pam faciunt ritualium librorum scriptores Alcuinus, et * Analaris, non episcopus Trevirensis, ut vulgo nuncupatur, sed diaconus, qui episcopo ætate suppar, Ludovici imperatoris jussu id opus contexit.

¹ Si quis hinc sumpserit? Mos enim erat quem iidem auctores tradunt, ut ex cereo paschali qui sabbato sancto conceptis precibus sacratus fuerat, particulæ decerperentur, ac populo die dominica in Albis, post sacram communionem distribuerentur, unde suffitum in ædibus suis facerent, vel agrōs vineasque munirent adversus dæmonum præstigias, aut contra fulgura et tonitrua. Quo etiam spectant illa Ennodii Bened. II: *Sumptam ex hoc contra procel-*

A Agnoscit hic odorem suum sanctiffere virginis filius, ubi sine coitu nascitur quidquid offertur. Non enim hic turicremis Panchæus adoletur ignis altaribus: non ad istate ministerium extremum mugiens bos percussa flatur: non bidentum fetus carnificis potius, quam sacerdotis mucro desecuit. Sufficit ad reparationem æternitatis perditæ, quod non a nobis, sed pro nobis, Agnus occisus est. Procul hinc aberit fanista Judaicus, qui per cicatrices inguinum animas sibi acquisitas tot solet numerare quot vulnerat. Christi nostri libamina infucata simplicitate complentur. Peragit dedicationem corporis nostri, crux, unda, confessio. Te ergo quæsumus, Domine, ut sicut typico prisca mysterio, ita renovanda agmina ducat hæc columna trans gurgites: æstuet nobis semita preparata per maria, et sicut callis pulvera lentus in fluctibus. Nihil hic est in quo discrepent antiqua novis aut moderna veteribus. Tu semper idem Dominus et sacerdos memoratus per prophetas. Hic est ad cuius precatum fluente siccentur, ut Hebræus transeat, Ægyptius deprimatur, et morsis in aqua corporibus, sola sentiat culpa naufragium. Hoc autem tibi, Domine, castæ operatricis munus, et hanc intactæ matris sobolem commendamus; per quam meretur habere terra quod cœli est: quæ per domos cereas divino stipant mella compendio: quibus causa est numerosæ progeniei nescisse conjugium: ne dum copularum nexibus occupantur, laborandi tempus effugiant, et expectent ut prolem suam turgida alvus effundat, quam herbarum lucro diligentius possunt ore profligare quam semine. In hujus autem cerei luminis corpore te, Domine, postulamus ut supernæ benedictionis munus accommodes: et ¹ si quis hinc sumpserit, adversus flabra ventorum, adversus spiritus procellarum, tua jussa faciens, sit illi singulare profugium: sit murus ab hoste fidelibus. Simul etiam quæsumus te ut quia ad vernantis anni faciem passionis ac resurrectionis tuæ tempus aptasti, cum post concretas hiemali torpore glebas et infrenata glacie flumina, novellas frondium tunicas gemma conscendit, et cum auctore germinum Domino nobis omnia reviviscant: da multiplices fructus in terris, nostrum effice quod ostendis, et sacerdotis nostri, vel totius cleri incoluntate servata, ubertatem temporum sine adversa tempestate concede.

las vel omnes incursum fac dimicare particulam. Cæterum hic mos olim extra urbem duntaxat. Romæ enim cerei paschalis vice ceram oleo perfusam benedicebat archidiaconus: inde particulas in agnorum effigiem expressas asservabat, populo similiter die qua dictum est, dividendas. Quas res nimirum originem dedit cereis agni cœlestis imaginibus, quæ a pontificibus ipsis augustiore postea ritu consecrari cœperunt.

* Vide inter Sirmondi ipsius opuscula, de duobus Amalariis epistolam ad Constantinum Cajetanum abbatem Sancti Barouli.